

Àngel Martín, Girona, 10 de novembre del 2016

[Text de la presentació del llibre *Nens de llet*, a la Llibreria 22]

MÉS ENLLÀ DE LES RONDALLES POPULARS

Bona nit a tothom,

sóc l'Àngel Martín, company de feina d'en Damià. Jo sóc enginyer, per la qual cosa no acabo d'entendre el motiu pel qual en Damià m'ha demanat que li presenti aquest llibre. Vaig arribar a témer que aquesta invitació fos com a l'obra de teatre aquella: el sopar dels idiotes, i que en arribar em trobés amb un munt d'escriptors que portés, cadascun, el seu propi friqui. I pels que em coneixeu, i que m'heu mostrat la vostra inquietud, eh de dir que sí, que m'he llegit el llibre. Us ho prometo.

L'any passat un dia va arribar en Damià a l'escola, rondinant –com no podia ser d'altra manera–, amb la seva maleta de pell i el seu cacaolat. D'entrada ens vam entretenir força parlant de metafísica, ell em portava textos i els analitzàvem en pla informal, però de seguida, tot parlant de batalletes amb els alumnes, va sorgir *Els nens del sac* en la conversa. Me'n va regalar una còpia i la vaig devorar.

Fa unes setmanes poder llegir *Els nens de llet*, i em va tornar a enganxar. Quan li deia que em recordava molt a l'estil d'*Els nens del sac* en Damià em deia: no trobes que els relats són una mica més tendres?. La meva resposta, NO.

Si pensem en contes, sovint ens venen al cap històries dolces, què és en el que s'han transformat els contes al llarg del segle XX. Però si anem a l'origen, als contes clàssics europeus que va recopilar Charles Perrault (*Cuentos e històrias del pasado con moraleja*) allà al 1700 (tot i que el seu origen es pot situar 500 anys abans, a la baixa edat mitja), veiem que són crus i tètrics i que fan servir aquest llenguatge per a poder allisonar moralment. Òbviament, era impossible aprendre res de la vida i dels seus perills si la història no tenia una naturalesa sinistra. Eren temps durs, i en aquells contes es pretenia que els nens

aprenguessin de la maldat del món, que l'home és un llop per a l'home i que cal vigilar. Sovint aquesta maldat requeia sobre nenes i adolescents, que eren víctimes d'atrocitats sexuals, raptos i assassinats, donant a entendre que calia vigilar amb els homes, què eren un perill real.

Us llegiré el conte de la caputxeta vermella de Perrault. He triat aquest perquè a la meva filla li agrada molt (bé, aquest no, li agrada la versió "Disney"):

Hi havia una vegada una nena a la qual la seva mare li va dir que portés pa i llet a la seva àvia.

Mentre la nena caminava pel bosc, un llop se li va acostar i li va preguntar on es dirigia.

- A la casa de la meva àvia, li va contestar.

- Quin camí vas a prendre, el camí de les punxes o el de les agulles?

- El camí de les agulles.

El llop va prendre el camí de les punxes i va arribar primer a la casa. Va matar a l'àvia, va posar la seva sang en una ampolla i va partir la seva carn en llesques sobre un plat. Després es va vestir amb la camisa de dormir de l'àvia i va esperar estirat al llit. La nena va tocar a la porta.

- Entra, filleta.

- Com estàs, àvia? Et portat pa i llet.

- Menja tu també, filleta. Hi ha carn i vi al rebost.

La petita nena va menjar així el que se li oferia, mentre ho feia, un gatet va dir:

- Porca! Has menjat la carn i has begut la sang de la teva àvia!

Després el llop li va dir:

- Treu-te la roba i fica't al llit amb mi.
- On poso el meu davantal?
- Llença'l al foc, mai més ho necessitaràs.

Cada vegada que es treia una peça (el cosset, la faldilla, els enagos i les mitges), la nena feia la mateixa pregunta, i cada vegada el llop li contestava:

- Tira'l al foc, mai més la necessitaràs.

Quan la nena es va ficar al llit, va preguntar:

- Àvia, per què estàs tan peluda?
- Per escalfar millor, filleta.
- Àvia, per què tens aquests espatlles tan grans?
- Per poder carregar millor la llenya, filleta.
- Àvia, per què tens aquestes ungles tan grans?
- Per gratar-me millor, filleta.
- Àvia, per què tens aquestes dents tan grans?
- Per menjar-te millor, filleta. I el llop se la va menjar. "

El mateix conte té mil versions. A mi em va agradar molt la versió lliure que apareix al *Casa de muñecas* del còmic *Sandman* de Neil Gaiman (sóc un fan dels còmics). A on la caputxeta és una noia que està allotjada en un hotel a on es fa una convenció d'assassins en sèrie. Aquesta versió ja recupera el paper del caçador en el senyor del món dels somnis, en *Sandman*, que salva a la caputxeta. Tot i que ho fa per motius purament egoistes.

En la versió d'en Damià, la caputxeta es troba (o millor dit, té la sort de no arribar a trobar-se) un llop més en la línia de *Dexter*, o *American psycho*, que deixa el cadàver mutilat de l'àvia al congelador per anar-se'l menjant a trossets, i el caçador no hi és ni se l'espera. El conte està més actualitzat als temps que corren.

Al llibre trobem altres versions de contes populars, com una Blancaneus reincident, o els tres porquets NINI's que consideren que sa mare els ha fet una

porcada fent-los fora de casa per enzes. Però els *nens de llet* van més enllà de les rondalles populars. Tenen entitat pròpia. Són uns nens desestructurats en el sentit més ampli de la paraula (física i mentalment), innocents, però em segueixen semblant uns salvatges molt macabres d'aquells més perillosos, dels que ho són sense ni tan sols ser-ne conscients. Per tant hi torno: NO, no em sembla que aquest llibre sigui més tendre que l'anterior. Potser els personatges són més entranyables, per estoics, però els contes segueixen sent molt crus. No pateixis Damià, que no t'has aburgestat amb la paternitat.

Si us van agradar les novel·les d'en Mendoza del detectiu guillat sense nom (*el laberinto de las aceitunas, el misterio de la cripta embrujada, ...*), els relats per a adults de Roald Dahl, o us agraden les pelis dels germans Coen, o el vessant més còmic d'en Tarantino, no us perdeu *Els nens de llet*. Us encantarà.

Ah si, només volia afegir que quan publiqui el meu proper llibre, un magnífic manual d'electrobombes oleohidràuliques submergibles ja et trucaré perquè me'l presentis, *campeón*.